

Oorlogen gaan voorbij,

maar kunst blijft bestaan

Gerard Mosterd is een internationaal opererende choreograaf, regisseur en cultureel ondernemer. Met een achtergrond in klassieke ballettraining en moderne dans maakte hij wereldwijd naam door grensverleggende theaterproducties te creëren. Met zijn creatieve visie maakt hij voorstellingen die culturen verbinden en grenzen doorbreken.

Kunst en muziek raken de diepste emoties en bieden troost in moeilijke tijden. Een mooi voorbeeld hiervan is de uitvoering van *Carmina Burana* door Nationale Opera & Ballet van Oekraïne uit Odessa. Deze bijzondere productie, die vlak voor de Russische invasie zijn wereldpremière beleefde, kreeg sindsdien een extra betekenis.

Carmina Burana

Carmina Burana is geen traditionele opera of balletvoorstelling, maar een unieke combinatie waarin muziek, dans en visuele expressie samenkomen. De Nederlandse choreograaf Gerard Mosterd leidde de grootschalige productie. “De voorstelling is gebaseerd op middeleeuwse teksten over het onvoorspelbare lot, de wisseling van seizoenen, de vergankelijkheid van het leven en de oproep om de dag te plukken (Carpe Diem)”, vertelt Gerard. De teksten in Oudfrans, Oudduits en Latijn versterken de historische en culturele gelaagdheid van het stuk. “De muziek van Carl Orff, vooral bekend van het iconische *O Fortuna*, heeft een intense, instinctieve, universele energie die blijft inspireren. Het is zo krachtig en tijdloos dat het alle generaties aanspreekt. Dat maakt *Carmina Burana* tot een van de meest geliefde muziekstukken ter wereld.”

kunst als wereldtaal

Na jarenlange ervaring met internationale producties en samenwerkingen, ontmoette Gerard een collega met een Poolse achtergrond, die al decennia actief was in grootschalige Oost-Europese producties. Via deze collega kwam hij uiteindelijk bij Nationale Opera & Ballet van Oekraïne terecht om de choreografie en regie van *Carmina Burana* te doen.

Om de productie van de grond te krijgen, moest Gerard zich grondig voorbereiden. “In Nederland is alles gesubsidieerd en verloopt het volgens een strak schema, maar dat is buiten de Westerse wereld vaak heel anders. Oekraïne heeft fantastische theaters en artiesten, maar het systeem is gericht op het behouden van traditionele, negentiende-eeuwse producties. Een log systeem dat lastig te veranderen is. Daarom reisde ik meerdere keren naar Odessa en presenteerde uitgebreide plannen om alle afdelingen van het theater – van dans en muziek tot techniek en kostuums – te overtuigen van de maakbaarheid.”

Ook het repeteren bracht uitdagingen met zich mee. Maar met meer dan dertien jaar ervaring in Zuidoost-Azië was Gerard gewend aan het werken met verschillende culturen en talen. “De taalbarrière, de culturele verschillen en een ensemble dat dagelijks moest optreden en nauwelijks tijd had voor het maken van geheel nieuwe producties maakten het niet makkelijk. Toch is het ons gelukt om het stuk op de planken te brengen.”

wereldsucces

De première van *Carmina Burana* in Odessa in 2021 was een overweldigend succes. Dit is een specifiek Oekraïense productie, gemaakt voor en door de inwoners van de havenstad en metropool Odessa. Een bijzondere plek met een historische grootsheid zoals de Potekmkin-trappen waar cineast Eisenstein de Russische revolutie filmde. Nog nooit had het publiek in Odessa een dergelijke voorstelling gezien. Sinds de première wordt het stuk elke één à twee maanden opgevoerd en is het steevast uitverkocht. Gerard: “*Carmina Burana* deed het al goed vóór de oorlog, maar kreeg juist door die oorlog een nog diepere betekenis.”

De oorlog gaf de voorstelling een extra laag. “Het gezelschap komt uit oorlogsgebied en wordt dagelijks geconfronteerd met de dreiging van beschietingen”, vertelt Gerard. In maart vorig jaar reisde hij opnieuw naar Odessa om de nieuwe bezetting in te werken, omdat sommige artiesten waren gevlucht. “Ondanks inslaande drones en raketten werkten we verder aan het stuk. Het was aangrijpend om onder zulke condities met artiesten uit oorlogsgebied aan zo'n kolossaal project te werken. De spanning en onzekerheid waren constant voelbaar. Ik ken, om eerlijk te zijn, geen Nederlandse regisseur of choreograaf die met gevaar voor eigen leven in oorlogsgebied aan een theatervoorstelling werkt.”

de universele boodschap van kunst

“Oorlogen gaan voorbij, maar kunst blijft bestaan”, benadrukt Gerard. “Orffs meesterwerk *Carmina Burana* ging aan de vooravond van de tweede wereldoorlog in première en overleefde ook de huidige oorlog. In tijden van conflict wordt kunst een vorm van verzet. Een krachtig wapen. Deze kunstenaars komen vanaf april naar Nederland vanuit Odessa, 2.000 kilometer verderop, met volledige overgave om een statement te maken voor hun land. Door deze productie te blijven spelen, laten ze zien dat Oekraïne een eigen, levendige en krachtige identiteit heeft.”

Carmina Burana is 20 april te zien in Chassé.